

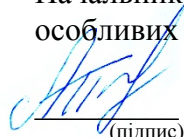
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

(підпис)

“ 24” червня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКСТЕМАЛЬНА ТА КРИЗОВА ПСИХОЛОГІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

циклу професійної вибіркової підготовки
за першим (бакалавр) рівнем вищої освіти
галузь знань 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою «Аудит пожежної та техногенної безпеки»
Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах на:

2019-2020 навчальний рік

Протокол від «21» 06 2019 року № 11

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

1. Анотація

Питання безпеки, збереження життя і здоров'я людей під час професійної діяльності завжди знаходилися в центрі уваги психології. Останнім часом перед психологічною наукою актуалізуються проблеми, пов'язані з аспектами діяльності працівників ризиконебезпечних професій, зокрема персоналу міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

У курсі викладено дані аналізу психологічних наслідків діяльності персоналу ДСНС України під час виконання професійних обов'язків в умовах ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального походження. Розроблено методи та практичні рекомендації, спрямовані на прогнозування ступеня успішності виконання конкретним фахівцем завдань у надзвичайних ситуаціях та особливих умовах службової діяльності, попередження випадків службового травматизму, організацію екстремальної професійно-психологічної підготовки, надання невідкладної психологічної допомоги тим, хто її потребує.

Підручник призначено для фахівців, що працюють над вирішенням питання зниження рівня психічних та фізичних втрат серед персоналу ДСНС України.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Михлюк Едуард Ігорович, заступник начальника кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	Edyard_2401@ukr.net
Наукові інтереси*	- науковий аналіз поведінки особистості, груп, організацій; - психологічні особливості роботи в особливих та екстремальних умовах;.
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи з організаціями професійної діяльності персоналу, груп, організацій; - навички психологічного аналізу професійної діяльності.

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: : загальна психологія, соціальна психологія.

Характеристика навчальної дисципліни

Мета: : викладання навчальної дисципліни «Екстремальна та кризова психологія» є отримання курсантами та студентами поглиблених знань, умінь і навичок в області психологічних аспектів екстремальних ситуацій у відповідності з сучасними науковими уявленнями. Опанування знань і навичок складає важливу умову для

кваліфікованого вирішення фахівцем-психологом широкого спектру завдань в різних напружених та екстремальних ситуаціях, надання психологічної допомоги постраждалим.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- сприяння кращій підготовленості курсантів та студентів, більш оптимальної адаптації особового складу до ризиконебезпечних ситуацій службової діяльності;
- зниження рівня психічних втрат та психічної недієздатності серед персоналу ДСНС України та успішному подоланню можливих негативних психічних наслідків кризових і надзвичайних обставин і ситуацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- - сучасні методи постекстремальної роботи з пожежними-рятувальниками;
- психологічного забезпечення відновлювального періоду діяльності особового складу після виконання складних завдань службової діяльності;
- психологічні особливості управління особовим складом в кризових і надзвичайних обставинах і ситуаціях; визначення оцінки напруженості роботи і психофізіологічної "вартості" основних видів діяльності в межах ДСНС України;
- психологічні особливості дій працівників ДСНС України в ризиконебезпечних ситуаціях службової діяльності.

уміння:

- - надавати екстрену психологічну допомогу працівникам, які зазнали дії сильних психотравмуючих впливів при виконанні професійних обов'язків;
- дослідити психологічний вплив різноманітних стрес-факторів службової діяльності на персонал ДСНС України;
- в ході виконання службових обов'язків робити діагностику, профілактику та корекцію негативних психічних станів, які виникають у працівників ДСНС України під впливом ризиконебезпечних ситуацій службової діяльності;
- визначити фактори професійної незадоволеності серед працівників ДСНС України та основних функціональних порушень психічної сфери особистості, які виникають у персоналу в процесі службової діяльності.

комунікація:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;

- здатність ефективно формувати комунікативну стратегію;

автономія та відповідальність:

- управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

- відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

Здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно інших людей;

креативність, здатність до системного мислення; наполегливість у досягненні мети професійної діяльності;

- вміння планувати та вирішувати задачі власного особистісного та професійного розвитку, здійснювати самоосвіту, самоорганізацію, самовиховання;
- турбота про якість виконуваної роботи;
- вміння використовувати сучасні методи і методики, наукові технології;
- вміння вільно і адекватно використовувати спеціальні терміни.
- Здатність здійснювати пошук, теоретичний аналіз і систематизацію наукової інформації з питань дисципліни, яка вивчається.
- Здатність та вміння узагальнювати наукові результати з метою їх використання у підрозділах ДСНС, використовувати отримані знання для подальшої розробки рекомендацій з практичних питань психологічної допомоги при роботі з особовим складом та з постраждалими внаслідок надзвичайних ситуацій.

Результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- аналізувати психологічні особливості дій працівників в різноманітних ситуаціях професійної діяльності; регулювати власну поведінку в різноманітних ситуаціях в професійній діяльності;
- визначати зміст психологічного забезпечення трудової діяльності; психологічні характеристики різних видів професійної діяльності; описувати етапи та особливості професійного розвитку суб'єкта праці.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	4-й	4-й
Семестр	8-й	8-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90 год.	90 год.
Лекції	20 год.	4 год.
Практичні, семінарські	24 год.	2 год.
Лабораторні	0 год.	0 год.
Самостійна робота	46 год.	84 год.
Вид підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

5. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
6 семестр (21 тиждень)		
1-2	<p>Тема 1.1 Предмет, проблеми та методи екстремальної психології Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет екстремальної психології 2. Завдання екстремальної психології. 3. Методологічна основа. Методи екстремальної психології. Метод моделювання в екстремальної психології. 	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 4 год.
3-5	<p>Тема 1.2. <i>Особливі і екстремальних умови діяльності.</i> Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологічні основи вивчення діяльності в особливих умовах. Інформаційні фактори. 2. Психогенні фактори. Види функціональних станів. 3. Моделі стресових ситуацій. 	Лек. – 2 год. Сем. – 4 год. СР – 8 год.
6-9	<p>Тема 1.3 <i>Характеристика діяльності в особливих і екстремальних умовах.</i> Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закономірності діяльності в екстремальних умовах. Зміна в поведінці і функціональному стані в екстремальних умовах. 2. Переносимість екстремальних умов. Нервово-психічна нестійкість. 3. Психологічна концепція умов діяльності. 	Лек. – 2 год. Сем. – 4 год. СР – 4 год.
10-12	<p>Тема 1.4 <i>Екстремальні фактори зовнішніх умов діяльності.</i> Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фізіологічного еквівалента діяльності та фізіологічної адаптації. 2. Вплив абіотичних факторів на працездатність і функціональний стан людини. 3. Захисна адаптація зовнішніх умов діяльності.. 	Лек. – 2 год. Сем. – 4 год. СР – 6 год..
13-16	<p>Тема 1.5 <i>Психогенні чинники, обумовлені характером діяльності.</i> Питання теми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психогенні чинники, зумовлені малою інтенсивністю роботи. 	Лек. – 4 год. Сем. – 4 год. СР – 6 год.

	<p>2. Психогенні чинники, обумовлені надмірною інтенсивністю діяльності.</p> <p>3. Загальна характеристика професійного (трудового) стресу.</p>	
17-18	<p>Тема 1.6 Психогенні чинники інформаційного характеру.. Питання теми</p> <p>1. Поняття про інформаційний та комп'ютерному стресі. Дефіцит і перевантаження інформацією.</p> <p>2. Діяльність людини в умовах потоку сигналів.</p> <p>3. Кількісні методи оцінки інформаційних потоків.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 6 год
19-21	<p>Тема 1.7 Готовність до діяльності в екстремальних умовах.. Питання теми</p> <p>1. Теоретичні аспекти вивчення психологічної готовності.</p> <p>2. Готовність і установка. Готовність і адаптація.</p> <p>3. Методи визначення адаптаційних можливостей людини. Етапи процесу адаптації.</p>	Лек. – 4 год. Сем. – 2 год. СР – 6 год
22-23	<p>Тема 1.8 . Психологічна підтримка діяльності людини в екстремальних умовах. Питання теми</p> <p>1. Сутність та види психологічної підтримки.</p> <p>2. Загальна схема процесу психологічної підтримки. Фактори формування станів в процесі психологічної підтримки.</p> <p>3. Роль підказки в процесі психологічної підтримки. Підтримка в прийнятті рішень людиною в екстремальних умовах.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 6 год
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; СР – самостійна робота.

6. Список рекомендованої літератури

7. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка - К.: ТОВ "Август Трейд", 2007. - 502 с.
8. Миронець С.М., Тімченко О.В. Негативні психічні стани рятувальників в умовах надзвичайної ситуації: Монографія. - К.: ТОВ "Видавництво "Консультант", 2008. - 232 с.
9. Лебедєв Д.В., Лебедєва С.Ю., Назаров О.О., Оніщенко Н.В., Садковий В.П., Тімченко О.В. Соціально-психологічні детермінанти помилкових дій у професійній

діяльності фахівців водолазних формувань аварійно-рятувальних підрозділів МНС України: Монографія. - Х.: УЦЗУ, 2009. - 216 с.

10. Кризова психологія: Навчальний посібник /За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Х.: НУЦЗУ, 2010. - 401 с.

11. Олійников О.А., Оніщенко Н.В., Тімченко О.В., Тітаренко Д.С., Христенко В.Є. Особливості функціонування механізмів психологічного захисту у рятувальників в умовах екзистенціальної загрози: Монографія. – Х.: НУЦЗУ, 2011. - 151 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://psychology-naes-ua.institute>
2. <http://www.nbu.gov.ua>

7. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал: перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна); друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС; третя – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	5	0	0
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	6	6	20
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 1				30
Модуль № 2	Лекції	4	0	0
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	5	4	20
	Модульна контрольна робота*	1	10	10

Разом за модуль № 2	30
Разом за поточний контроль	60
II. Індивідуальна самостійна робота	10
III. Екзамен	30
Разом за всі види навчальної роботи	100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

«5-4 бали» - якщо здобувач повно і всебічно висвітлив тему, вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання за темою заняття і може її довести. Логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

«3-2 бали» - за умов, зазначених вище, але є певні недоліки при висвітленні матеріалу, припускається неточних тверджень, не підкріплених нормативними чи іншими доказами;

«2-1 бали» - якщо здобувач висвітлив тему в загальних рисах, розуміє її суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

«0 балів» - якщо здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
- 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;
- 0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Охарактеризуйте життєві кризи особистості
2. Кризи психічного розвитку
3. Кризи професійного розвитку
4. Кризи невротичного характеру
5. Поняття «критичні події». Опишіть групи критичних подій
6. Фази криз професійного розвитку особистості
7. Опишіть кризу навчально-професійної орієнтації
8. Опишіть кризу професійного вибору
9. Опишіть кризу професійних експектацій
10. Опишіть кризу професійного зростання
11. Опишіть кризу професійної кар'єри
12. Опишіть кризу соціально-професійної самоактуалізації
13. Опишіть кризу втрати професійної діяльності
14. Опишіть кризу соціально-психологічної адекватності
15. Основні стадії відносини до стресу Кронік-Ахмерова
16. Психологічний час особистості
17. Посредствам яких прийомів здійснюється корекція тимчасової організації?
18. Поняття «криза», «подія»
19. Які підстави послужили виділенню кризової психології в самостійну галузь психологічних знань
20. Мета курсу кризової психології. Предмет, завдання
21. Поняття «стрес», «фрустрація»
22. Види фрустраційного поведінки

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 20 балів):

20-18 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

18-16 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

15-12 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

11-7 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

6-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. 1. Класифікація стресогенних факторів
2. Специфічні види екстремальних станів
3. Екстремальна ситуація
4. Фізіологічна адаптація діяльності
5. Екстремальна психологія
6. Різновид дестабілізуючих факторів НС
7. Психологічна готовність до діяльності в екстремальних умовах
8. Класифікація природних НС по тяжкості наслідків
9. Психологічний аналіз діяльності пожежно-рятувальник
10. Завдання екстремальної психології
11. У чому виражаються негативні явища, що спостерігаються в екстремальних умовах,
12. Параекстремальні умови життєдіяльності
13. Динаміка екстремальних станів
14. НС за джерелом виникнення
15. Методи екстремальної психології
16. Екстремальні стани людини
17. Термінальні умови життєдіяльності
18. Професіографічна характеристика спеціальності Пожежно-рятувальник
19. НС за масштабами сфери дій
20. Види психічної напруженості
21. Паратермінальні умови життєдіяльності
22. Толерантність і емоційна стійкість (характеристика)
23. Реакція тривоги, її види
24. НС по динаміці розвитку і часу ліквідації наслідків
25. Класифікація умов життєдіяльності
26. Типи екстремальних ситуацій
27. Сутність та види психологічної підтримки
28. Адекватна форма реакції
29. Захисна адаптація зовнішніх умов діяльності
30. Ptsd-синдром (характеристика)
31. Оптимальні умови життєдіяльності
32. Переносимість екстремальних умов
33. Фізіологічний еквівалент діяльності
34. Психопрофілактичні заходи індивідуального характеру
35. Фрустрація (характеристика)
36. Екстремальні умови життєдіяльності
37. Нервово-психічна нестійкість (охарактеризувати)
38. Стадії розвитку стресового стану
39. Психопрофілактичні заходи колективного характеру
40. Охарактеризуйте життєві кризи особистості
41. Кризи психічного розвитку
42. Кризи професійного розвитку

43. Кризи невротичного характеру
44. Поняття «критичні події». Опишіть групи критичних подій
45. Фази криз професійного розвитку особистості
46. Опишіть кризу навчально-професійної орієнтації
47. Опишіть кризу професійного вибору
48. Опишіть кризу професійних експектацій
49. Опишіть кризу професійного зростання
50. Опишіть кризу професійної кар'єри

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

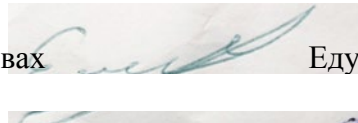
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:

Заступник начальника кафедри

психології діяльності в особливих умовах

Едуард Михлюк